

SV lausuntopyyntö VV

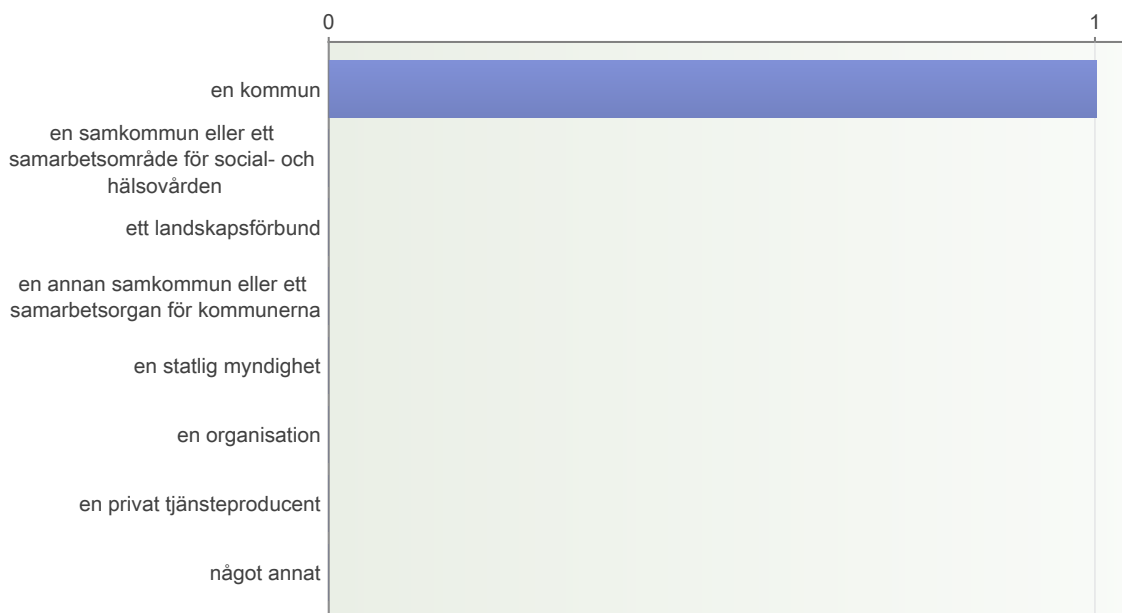
1. BAKGRUNDSINFORMATION

Vastaajien määrä: 1

Officiellt namn på den som svarar	Namn på den person som antecknat svaret	Kontaktuppgifter till den person som är ansvarig för svaret	Datum för när begäran om utlåtande behandlades i organet	Organets namn
Malax kommun	Mats Brandt	mats.brandt@malax.fi	6.3.2017	Kommunstyrelsen

2. Är den svarande

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Kan man genom reformen minska hälso- och välfärdsskillnaderna bland befolkningen och göra tillgången till tjänster mer jämlik?

Ei vastauksia.

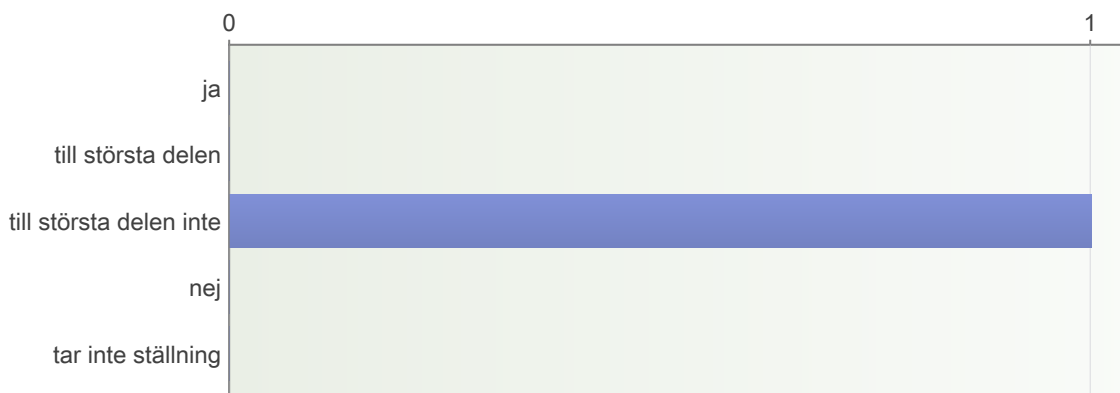
4. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Reformens mål är delvis varandra uteslutande. Reformen genomförs på ett sätt som minskar transparens, ökar transaktionskostnader och med en oklar arbetsfördelning. Ökat decentraliserat helhetsansvar åt landskapen för finansiering och investeringar behövs för att få bättre budgetkontroll. En förstärkning av grundnivåns service (primärhälsovården och socialvården) är viktig för att nå målet om mer jämlikhet. Det är viktigt att kommunerna även i fortsättningen kan äga bolag och social- och hälsocentraler jämlikt andra aktörer. Det är till fördel för både invånare, kunder och landskap, eftersom det ökar utbudet av trovärdiga aktörer som upprätthåller serviceutbud.

5. 2. Främjar reformen på ett ändamålsenligt sätt kundens möjligheter att påverka sina egna tjänster?

Vastaajien määrä: 1

6. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Det blir ett stort "avstånd" mellan demokratiskt invalda representanter och utförandet pga. bolagisering och inrättande av affärsverk. Valfriheten genom betalsedel, kundsedel, personlig budget och val av verksamhetsställe för en social- och hälsocentral eller affärsverk kan eventuellt bli en motvikt till byråkratiseringen av social- och hälsovården, om valfriheten genomförs på ett bra sätt. Men det är oklart om det uppstår faktiskt utbud och verkliga möjligheter att välja i de olika landskapen, eftersom förutsättningarna är så olika.

7. 3. Ger reformen kunden tillräckliga möjligheter att anlita sådana tjänster som lämpar sig för kundens egen situation?

Vastaajien määrä: 1

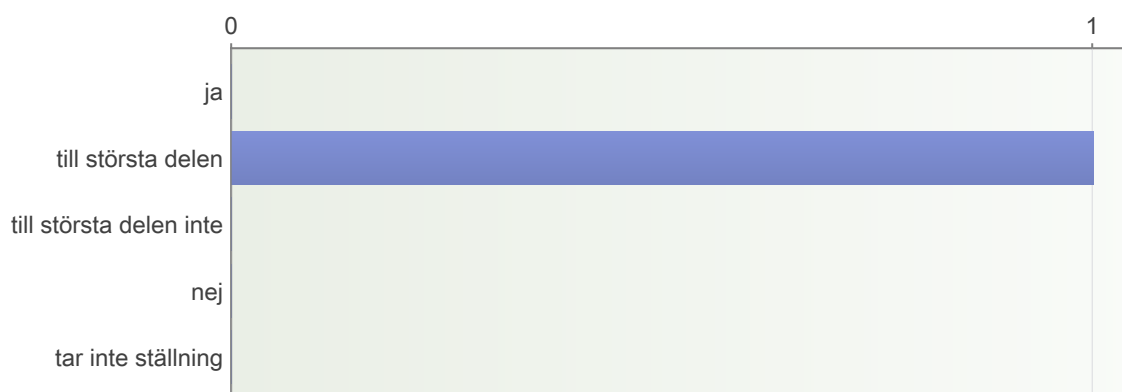
8. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Detta beror på hur mycket av social- och hälsovården som koncentreras geografiskt och vilka marknader som uppstår. Förutsättningarna är väldigt olika i olika regioner.

9. 4. Om kunden har omfattande servicebehov, ger reformen kunden möjlighet att få tjänster som är samordnade i enlighet med kundens behov?

Vastaajien määrä: 1

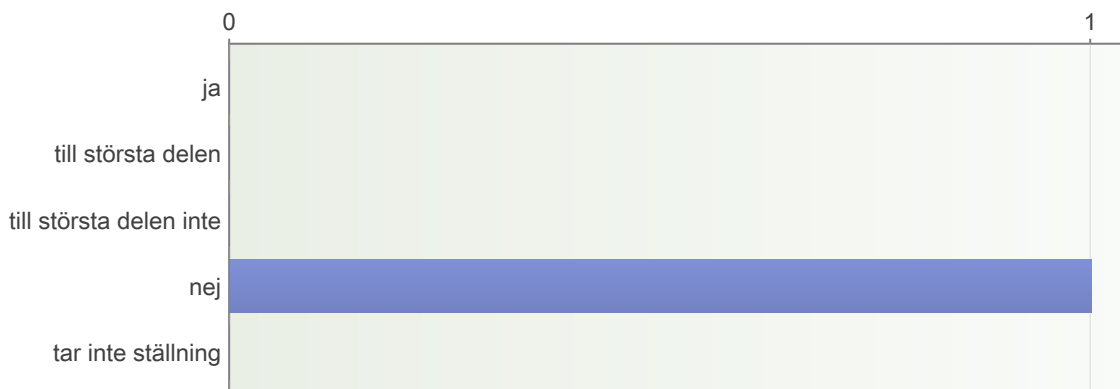
10. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Kundplanen är central för att ge en helhetsbild av servicebehoven. Ersättningsmodellerna borde designas så att det finns ekonomiska incitament för social- och hälsocentralen och affärsverket att uppnå bästa möjliga vårdkvalitet och effektivitet.

11. 5. Ger reformen tillräckliga förutsättningar för att uppnå målet om att bromsa upp kostnadsökningen med 3 miljarder euro?

Vastaajien määrä: 1

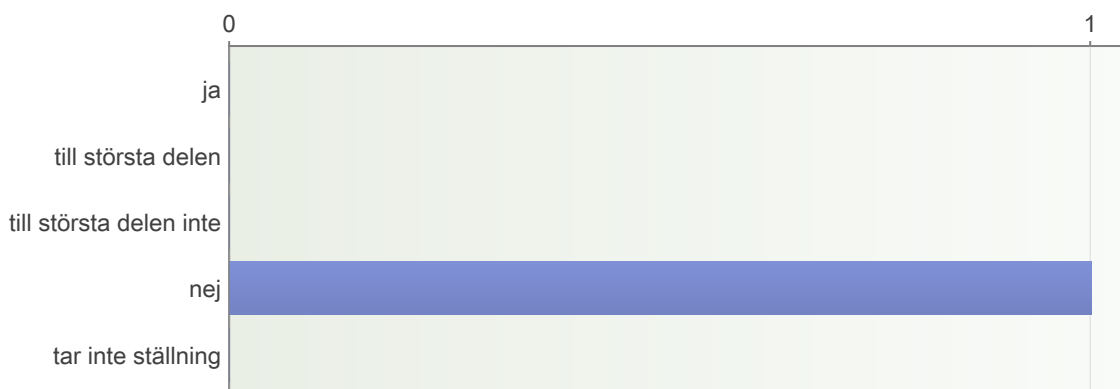
12. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Reformen bygger fortsättningsvis på väldigt mycket detaljstyrning och ger inte ordentliga incitament för landskapen att idka budgetkontroll. Decentraliserat ansvar, kontroll över finansiering och investeringar måste förverkligas på ett sätt så att självstyrelsen har en betydelse. Bolagiseringstvånget för landskapet riskerar medföra upprepade transaktionskostnader.

13. 6. Förverkligas demokratin på ett tillräckligt sätt i lagförslaget? Om inte, hur kunde demokratin stärkas i lagförslaget?

Vastaajien määrä: 1

14. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Modellen är fortsättningsvis för mycket centralstyrd, särskilt vad gäller finansiering och investering. Modellen måste kompletteras med regional beskattningsrätt, rätt att ta lån för investeringar, med mera.

Demokratiska inflytandet för den språkliga minoritetsbefolkningen måste tryggas i lag på ett sätt som är reellt. Professor Olli Mäenpää konstaterar i sitt utlåtande 1.7.2016 bl.a. att "Skyldigheten som i grundlagens 17 § 2 mom. åläggs det allmänna att tillgodose den finskspråkiga och svenskspråkiga befolkningens samhälleliga behov enligt lika grunder kan även den förutsätta arrangemang som stödjer och stärker den svenskspråkiga befolkningens möjligheter till demokratisk påverkan när det är fråga om tillgodoseende av centrala sociala och kulturella rättigheter.

Grundlagsutskottet har med tanke på de språkliga rättigheterna som tryggas i 17 § i grundlagen ansett det adekvat bland annat med förslaget om en nämnd för minoritetens språk som ska finnas i alla social- och hälsovårdsområden som omfattar kommuner med olika språk eller tvåspråkiga kommuner samt i samkommuner med produktionsansvar (GrUU 67/2014 rs, s. 14)."

För att den språkliga minoriteten i landskapen ska få reella möjligheter att påverka, bör det i styrelsen i de tvåspråkiga landskapen finnas åtminstone en person som representerar det nationalspråk som är i minoritet i landskapet. Denna person bör vara ordförande eller medlem i social- och hälsovårdsnämnden och/eller minoritetsnämnden. Det här måste regleras i lagen.

Lagförslaget och dess motiveringar måste kompletteras med hänvisningar till Europarådets referensramverk för regional demokrati (Council of Europe Reference Framework for Regional Democracy MCL-16(2009)11), särskilt med hänvisning till följande kompetensområden och skyldigheter:

- Landskapens skyldigheter i förhållande till bland annat språk ska vara tydligt angivna. Vi anser att skyldigheterna i förslaget inte är tillräckliga: de måste vara tydligt formulerade så att kompetensen motsvarar befolkningsgruppernas språkliga rättigheter enligt grundlagen. Vi anser att språket måste beaktas i landskapens allmänna syften, uppgifter, servicestrategier och servicelöften, samt så att minoriteten är garanterad i representation i kollektiva organ.
- Relationen mellan landskapen och kommunerna ska vara möjligast konfliktfri, men även så att kommunernas självstyrelse respekteras. Landskapen ska åläggas att samarbeta med kommunerna för att arbeta in invånarnas intresse och tillgodose deras behov.
- Landskapen måste ha tillräckliga resurser för sina uppgifter. Vi anser att landskapen ska ha beskattningsrätt och rätt till låntagning på kreditmarknaderna för nödvändiga investeringar.

15. 7. Främjar reformen ändringen av verksamhetsätt och ibrukttagandet av nya serviceinnovationer som förbereder för framtidens utmaningar?

Vastaajien määrä: 1

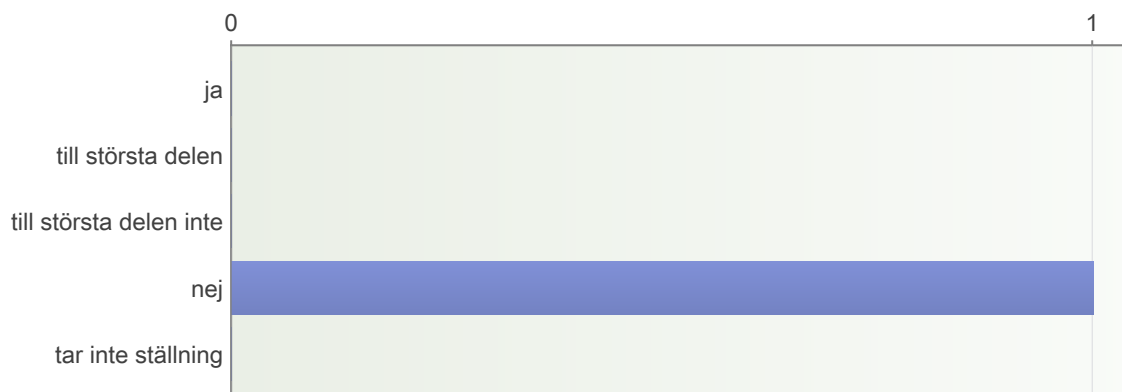
16. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Mångfalden av serviceproducenter och kvalitetskonkurrensen kan gagna uppkomsten av serviceinnovationer. Den centrala detaljstyrningen måste minskas för att det ska uppstå grogrund för innovationer.

17. 8. I 3 kap. i utkastet till lag om valfrihet inom social- och hälsovården föreslås bestämmelser om vilka social- och hälso-tjänster som klienten direkt ska kunna välja. 8a. Är bestämmelserna om direktvalstjänster tillräckligt tydliga till den del det är fråga om vilka tjänster som hör till dem som omfattas av valfrihet och som ska bolagiseras och vilka som ska produceras av landskapets affärsverk?

Vastaajien määrä: 1

18. Om inte, på vilket sätt skulle det vara ändamålsenligt att fastställa de grunder på vilka landskapen bestämmer de tjänster på primärnivå och på utvidgad primärnivå som produceras vid social- och hälsocentralerna?

Ei vastauksia.

19. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

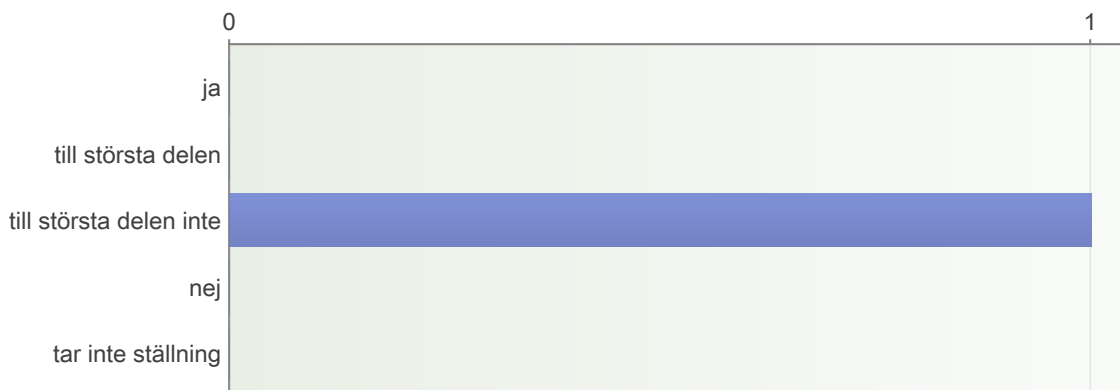
- Bolagiseringstvänet kan bli både en tröskel för utökad valfrihet och en källa till upprepade transaktionskostnader samt leda till fragmentering av servicestrukturen. Landskapen behöver alltid ett eget offentligt alternativ till kundsedelproducenter. Om landskapen dessutom stegvis inför tjänster som tillhandahålls med kundsedel, hamnar landskapet att stegvis ta diskussionen om bolagisering, bland annat för att överföra personal till sitt/sina bolag. Om reformen genomförs som planerat skapar det dessutom redan i inledningsskedet extra transaktionskostnader: I inledningskedet är det troligt att landskapen genomför omorganiseringen stegvis, t ex så att man först tar över personal från kommunsektorn till landskapet, för att därefter överföra till bolag.

Bolagiseringstvänet för landskapen riskerar också att leda till splittring av servicekedjorna. Bolagisering innebär också en risk för att tryggheten av de språkliga rättigheterna försämras i den bolagiserade verksamheten.

Det vore därför bättre att hela den offentliga verksamheten är ordnad i en organisation, i affärsverket.

20. 8b. Säkerställer systemet med betalsedel tillräckliga styr- och påverkansmöjligheter för landskapet med tanke på organiseringsansvaret?

Vastaajien määrä: 1

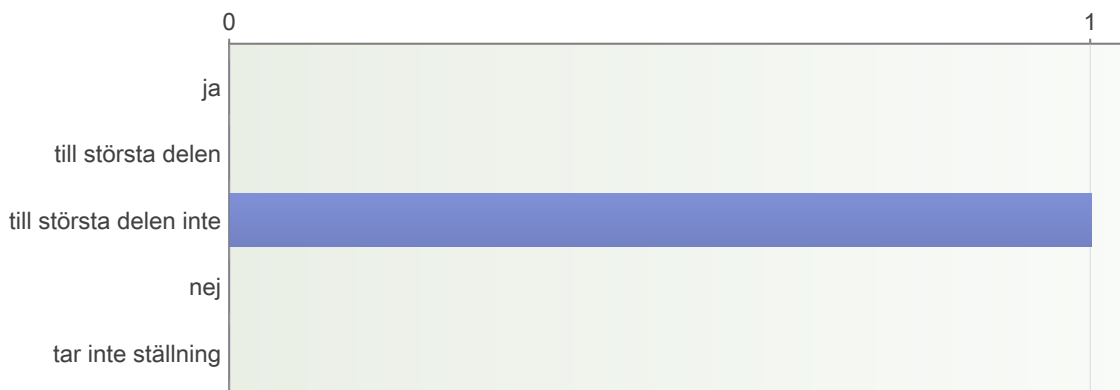
21. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Social- och hälsovårdscentralen måste ha fullständigt kostnadsansvar för betalsedel. De ekonomiska incitamenten att överföra kostnader på landskapets affärsverk måste uteslutas så långt det går. I ersättningsmodellerna borde beaktas att social- och hälsovårdscentralen arbetar för ett effektivt och kvalitativt resultat i vårdandet av patienterna.

22. 8c. Är social- och hälsocentralens rättigheter och skyldigheter föreskrivna på ett ändamålsenligt sätt i systemet med betalsedel?

Vastaajien määrä: 1

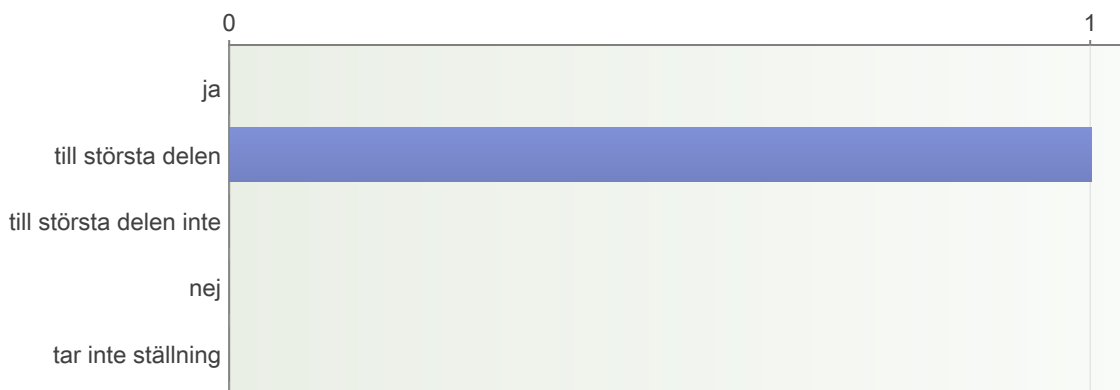
23. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Omfattningen på serviceutbudet som krävs i en central är otydligt.

24. 8d. Ger systemet med betalsedel kunden tillräckliga möjligheter att påverka tillhandahållandet av de tjänster som kunden behöver?

Vastaajien määrä: 1

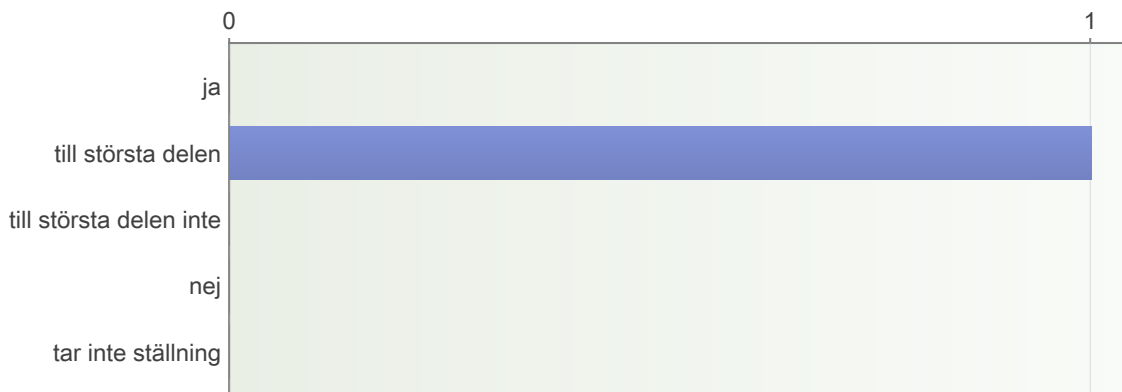
25. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Kunden är beroende av utbudet som finns i området. Utbudets omfattning kommer att variera stort mellan landskapen.

26. 9. I 4 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om kundens möjligheter att välja landskapets affärsverk och dess verksamhetsställe. Ger bestämmelserna med tanke på målen med reformen kunden ändamålsenliga möjligheter att välja tjänsteproducent?

Vastaajien määrä: 1

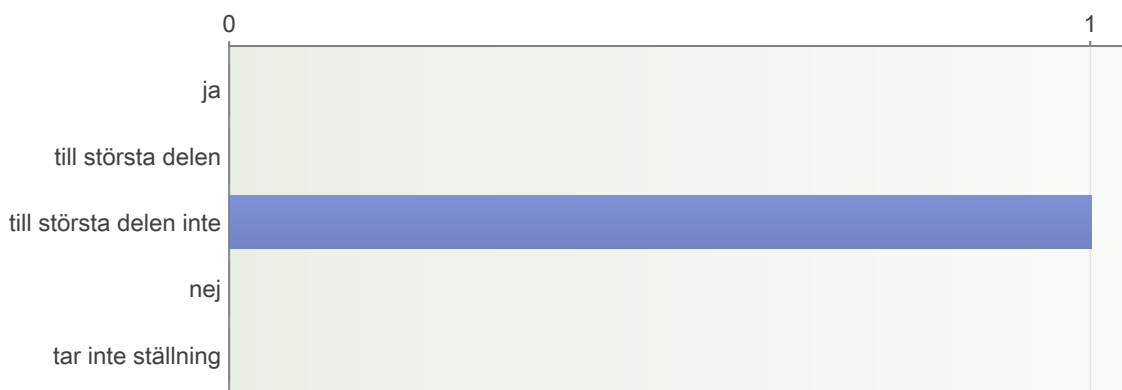

27. Fritt formulerade kommentarer.

Ei vastauksia.

28. 10. I 5 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om användning av kundsedel för att öka kundens valfrihet. 10a. Är bestämmelserna ändamålsenliga med tanke på kundens ställning och rättigheter?

Vastaajien määrä: 1

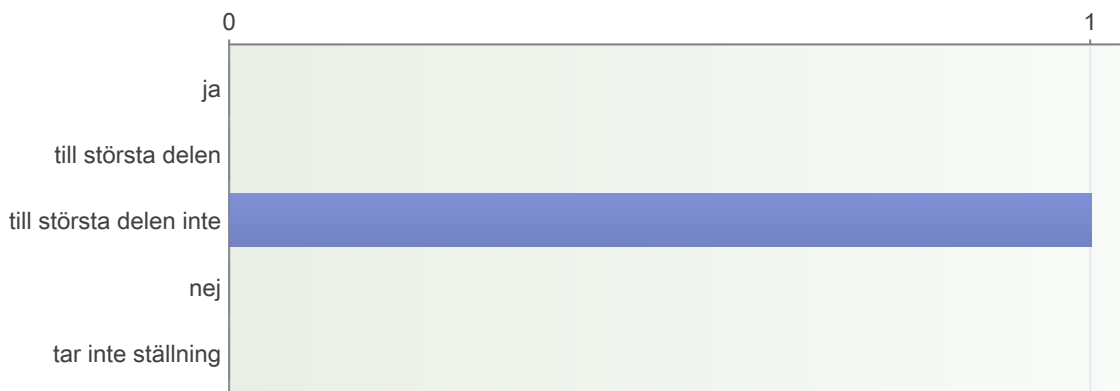
29. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Kunden måste ha reella möjligheter att välja landskapets egna, offentliga alternativ. Om landskapet tar ibruk kundsedel inom ett nytt serviceområde som är utanför direktval, måste då den landskapsservicen bolagiseras? Om en kund väljer att inte ta emot en kundsedel, vilken service ska landskapet då erbjuda? För att garantera kundens ställning och rättigheter, för att ha ett offentligt alternativ, måste staten avstå från bolagiseringstvånget för tjänsterna som inte hör till direktvalet.

30. 10b. Säkerställer systemet med kundsedel tillräckliga styr- och påverkansmöjligheter för landskapet med tanke på organiseringsansvaret?

Vastaajien määrä: 1

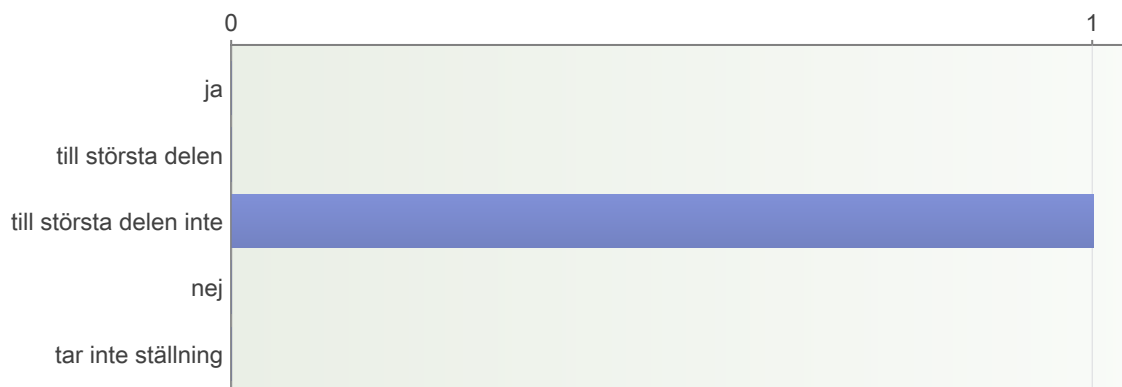
31. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- De regionala marknaderna kommer på många ställen att vara för smala/tunna för att ge upphov till tillräcklig konkurrens, utan ett landskapsalternativ. Det måste finnas ett offentligt ägt alternativ som konkurrerar med de privata också inom kundsedelsystemet, för att det inte ska uppstå privata monopol. Staten måste därför avstå från bolagiseringstvånget särskilt för tjänsterna som inte hör till direktvalet.

32. 10c. Är de begränsningar som gäller ibruktagandet av systemet med kundsedel och landskapets beslutsfattande tillräckliga och tryggar de genomförandet av kundens valfrihet?

Vastaajien määrä: 1

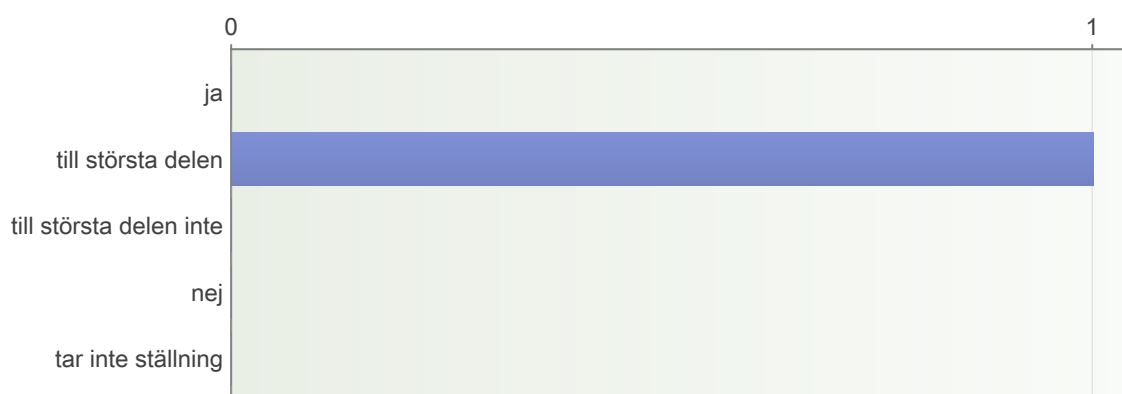
33. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Se 10a-10b.

34. 11. I 6 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om användning av en personlig budget för att öka kundens valfrihet. Ger bestämmelserna kunden möjlighet att påverka tillhandahållandet av de tjänster som kunden behöver?

Vastaajien määrä: 1

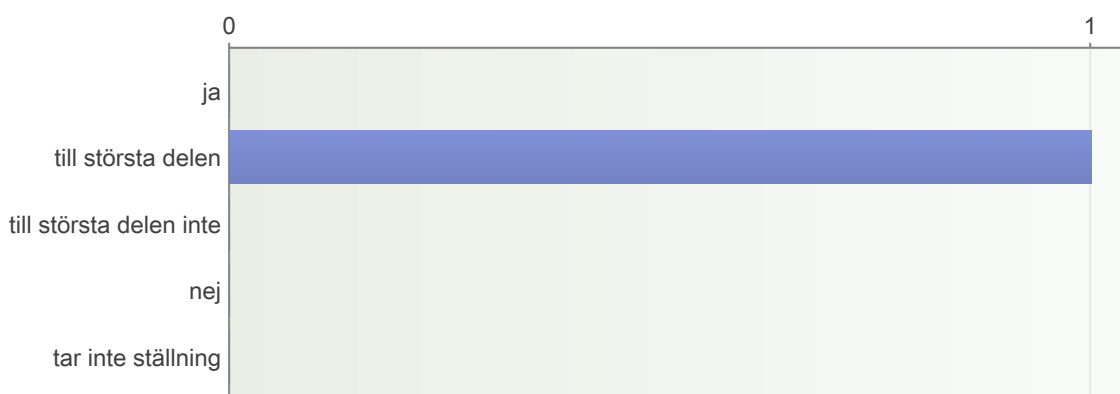
35. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Ibrukttagandet av personlig budget kommer att kräva mycket information och utbildningsinsatser för både invånare och personal och staten måste beakta detta i resurseringen av landskapen.

36. 12. I och med valfrihetslagstiftningen föreslås det att det till patientlagen och socialvårdens klientlag fogas ett nytt kapitel om assistans vid beslutsfattande (assisterat beslutsfattande). I valfrihetslagstiftningen ingår olika valmöjligheter för patienter och klienter, (bland annat direktvalstjänster, betalsedel, kundsedel och personlig budget). Kunderna kan behöva stöd när de gör val i dessa olika valsituationer. Är de bestämmelser som gäller assisterat beslutsfattande ändamålsenliga?

Vastaajien määrä: 1

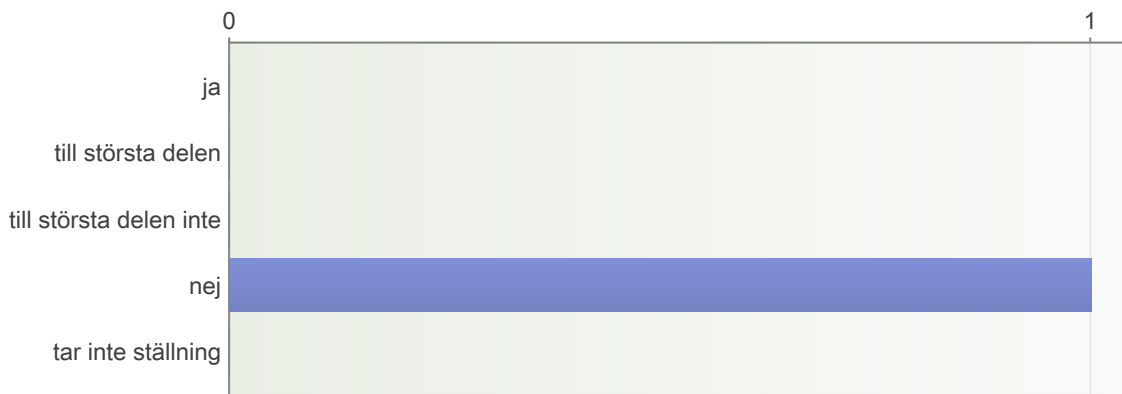
37. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Det är viktigt att det finns stöd för kunder i vissa situationer.

38. 13. I 7 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om förfaranden för godkännande av och avtal med tjänsteproducenterna. 13a. Är bestämmelserna om förfarandena för godkännande ändamålsenliga med tanke på målen med reformen?

Vastaajien määrä: 1

39. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

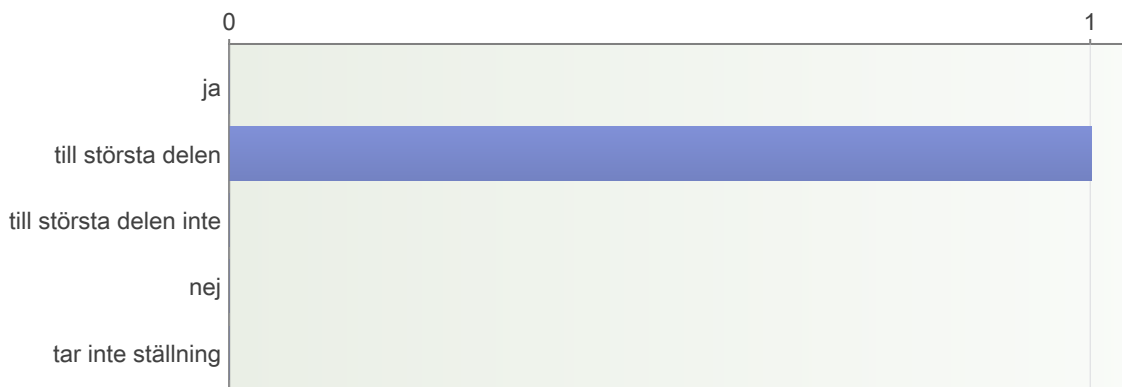
- I 30 § språket för direktvalstjänster måste skyldigheterna utformas så att jämlikheten mellan nationalspråken garanteras. Formuleringen om att det är kommunens språkliga status som avgör direktvalsproducentens skyldigheter är inte acceptabel, eftersom det är landskapen som har anordnaransvaret och invånarna i landskapet ska behandlas på enahanda grunder. Det undantagsförfarande som föreslås, som möjliggör undantag från tvåspråkigheten efter grundliga utredningar och överklagningsbara beslut av landskapet, är acceptabelt.

Det förslag som förelåg i utkastet 21.12.2016 i dåvarande § 26 var bättre formulerat och beaktade jämlikheten mellan nationalspråken på ett bättre sätt: "Kaksikielisessä maakunnassa palvelut on tuotettava suomen ja ruotsin kielellä".

I bolagiserade verksamheter är det viktigt att staten och landskapen garanterar att språklagen följs.

40. 13b. Är bestämmelserna om avtalsförfarandena ändamålsenliga med tanke på målen med reformen?

Vastaajien määrä: 1

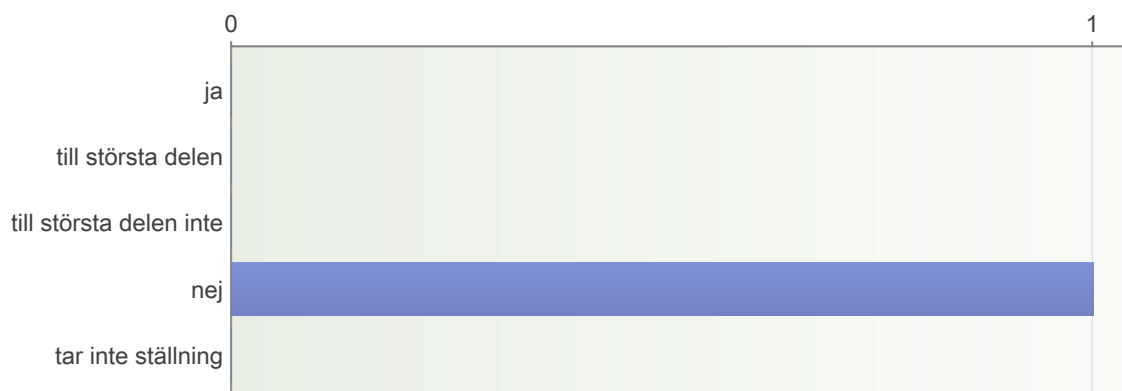
41. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Det är bra att i avtalen också trygga att producenten binder sig till landskapets servicestrategi och servicelöfte.

42. 14. I 8 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om tjänsteproduktionen och producenternas förpliktelser. Är bestämmelserna ändamålsenliga med tanke på målen med reformen?

Vastaajien määrä: 1

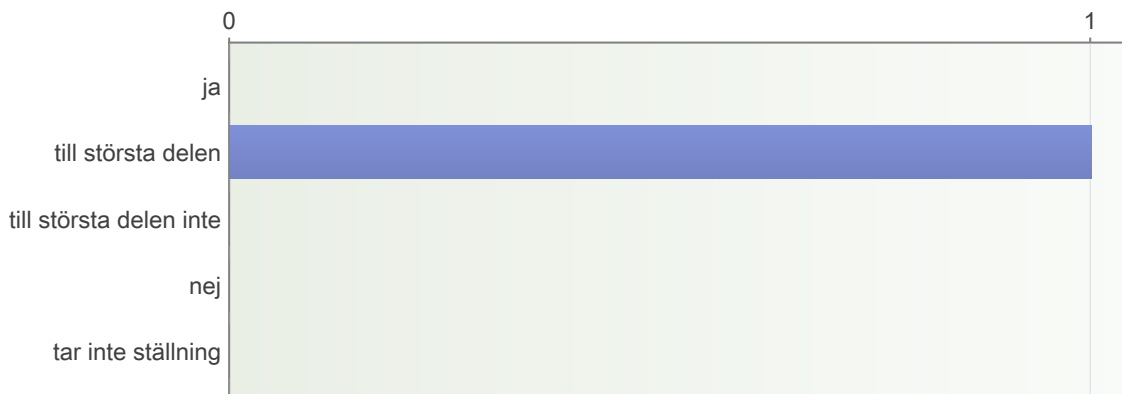
43. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Bolagiseringsskyldigheten för landskapet medför onödiga transaktionskostnader och en onödig splittring av den offentliga servicestrukturen. En stor privat vårdkoncern kunde i teorin få allt samlat i ett bolag med flera verksamhetsställen, medan ett landskap är tvunget att splittra upp verksamheten i affärsverk och bolag. Det borde tillämpas en proportionalitetsprincip i detta fall: bolagiseringsskyldigheten medför nackdelar (transaktionskostnader, splittring av servicestrukturen, mm) som fördelarna (ev. konkurrensneutralitet) inte uppväger.

44. 15. I 9 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om de ersättningar som ska betalas till tjänsteproducenterna. 15a. Är andelen för den fasta avgiften för direktvaltjänsterna och kriterierna för fastställande av avgiften tillräckliga för att trygga tillräcklig finansiering av tjänsterna?

Vastaajien määrä: 1

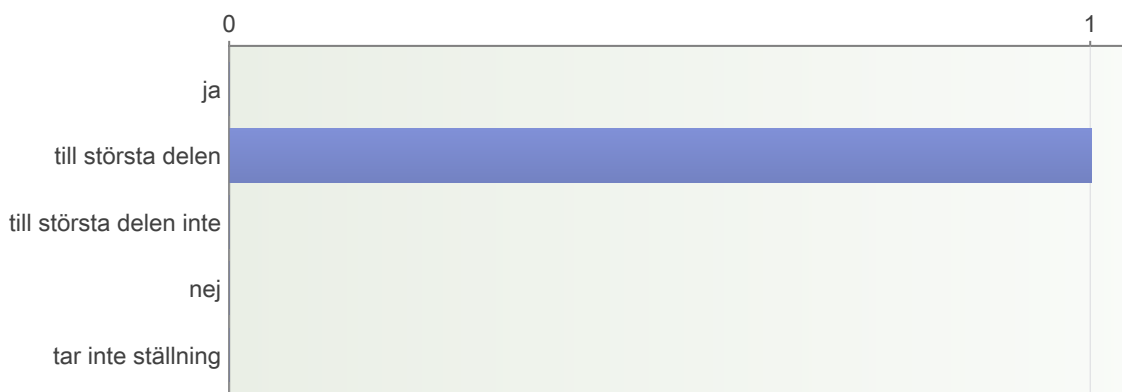
45. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Hur beaktas betydelsen av det förebyggande arbetet på grundnivå och hur blir landskapens förmåga att beakta detta i ersättningsmodellerna?

46. 15b. Är bestämmelserna om de övriga ersättningarna ändamålsenliga med tanke på målen med reformen?

Vastaajien määrä: 1

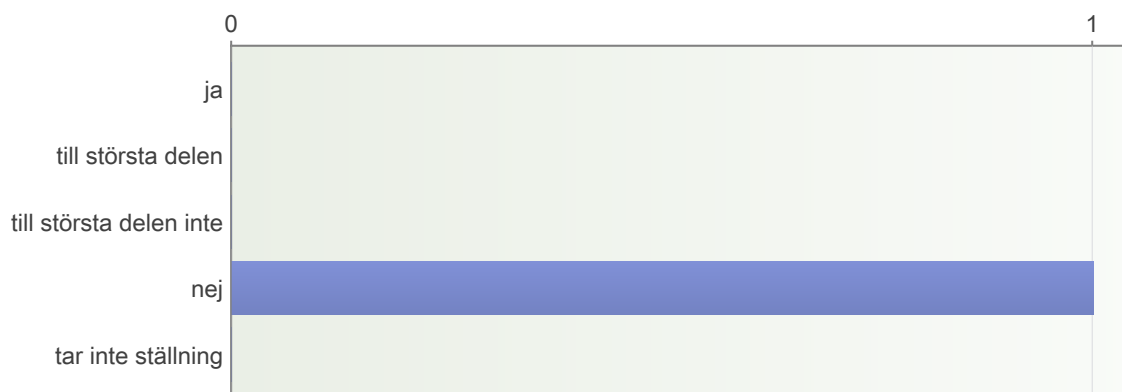
47. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- De incitamentbaserade ersättningarna borde användas för att skapa ekonomiska incitament till värdebaserad vård, kvalitativa vårdutfall, samarbete mellan grundnivån och specialnivån och samarbete mellan offentliga och privata i olika delar av servicekedjorna. För det här ändamålet borde staten tillsätta utvecklingsprojekt och utveckla verktyg för informationsstyrning och kunskapsutveckling av hur incitamentbaserade ersättningar fungerar.

48. 16. I 11 kap. i lagutkastet föreslås bestämmelser om lagens ikraftträdande. Är övergångsbestämmelserna enligt 71 § ändamålsenliga med tanke på målen med reformen?

Vastaajien määrä: 1

49. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Det måste ges en längre övergångstid för när valfriheten träder ikraft, för att tillåta grundliga förberedelser.

50. 17. Ger lagförslaget landskapen tillräckliga förutsättningar att uppfylla organiseringsansvaret?

Vastaajien määrä: 1

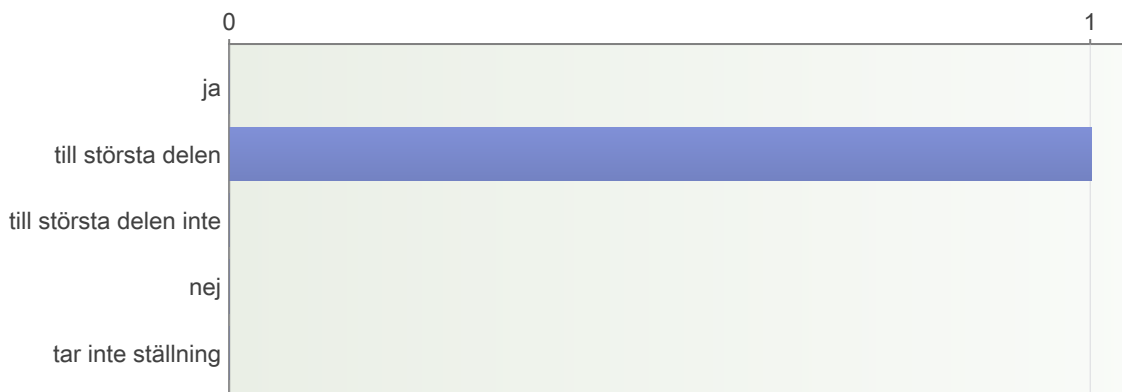
51. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Valfriheten som den föreslås medför både fördelar och nackdelar. Landskapens möjligheter att organisera ett bra, offentligt alternativ försvåras på grund av bolagiseringsskyldigheten.

52. 18. Ger lagförslaget tillräckliga förutsättningar för skapande av en marknad för social- och hälsojänster?

Vastaajien määrä: 1

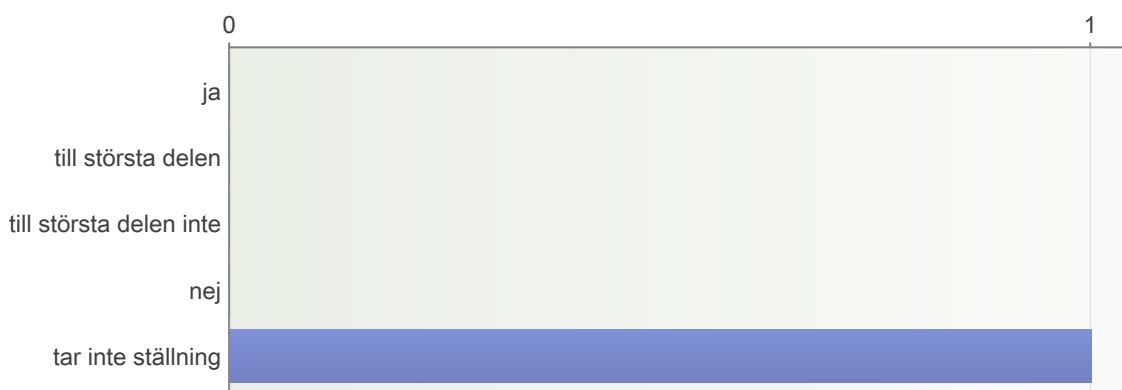
53. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Det är viktigt att systemet garanterar en dynamik, som gör att producenter kan komma in på marknaden och lämna marknaden på ett effektivt sätt. Staten måste vidta reglerings- och kontrollåtgärder, så att det inte uppstår privata monopol eller oligopol.

54. 18b. Ger lagförslaget de små aktörerna tillräckliga förutsättningar för verksamhet på marknaden för social- och hälsojänster?

Vastaajien määrä: 1

55. Om inte, hur borde lagförslaget ändras?

Ei vastauksia.

56. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Det är svårt att förutse hur vårdnätverken kommer att utformas. Det är möjligt att det sker en koncentration till stora privata vårdbolag, som kan effektivt kontrollera och styra patientflöden, på bekostnad av små aktörer. Å andra sidan, så är tendensen inom de offentliga verksamheterna också en stark koncentration av verksamheter.

57. 19. Hur inverkar kundens ökade möjligheter att välja tjänsteproducent och därigenom påverka sina tjänster på den vård kunden får?

Vastaajien määrä: 1

- Valfriheten kan bli en bra motvikt till den beslutscentralisering, servicecentralisering och demokratiunderskott (på grund av bolagisering och alltför vattentäta skott mellan anordnar-utförardelar av den offentliga organisationen) som reformen eventuellt för med sig. Valfriheten medför potential till bättre kvalitet (kvalitetskonkurrens) och kortare väntetider (patienten vänder sig till en tillgänglig tjänsteproducent om hen måste vänta för länge). Det förutsätter både ett tillräckligt offentligt och ett tillräckligt privat utbud.

58. 20. Är lagen ändamålsenlig med tanke på tandvård?

Vastaajien määrä: 1

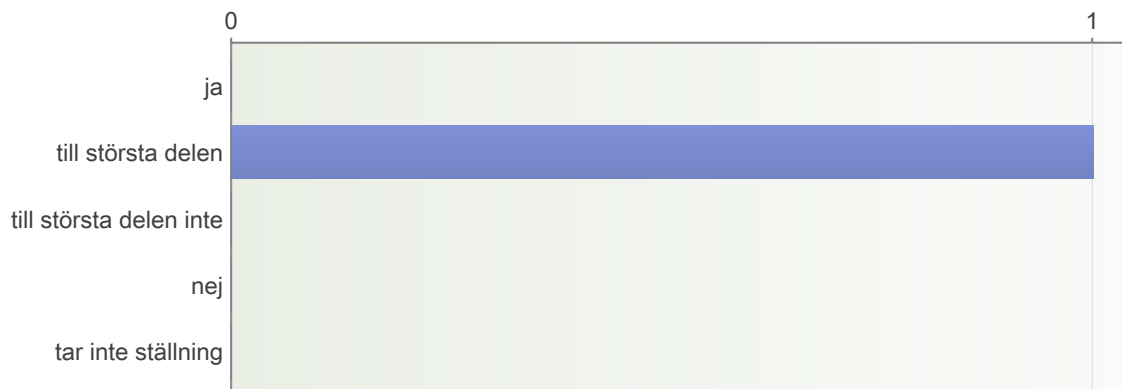
59. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Hur garanteras det förebyggande munhälsovårdsarbetet i tillräcklig utsträckning, så att inte fokus ligger på "reparativ" vård?

60. 21. Anser ni att bedömningen av reformens konsekvenser är korrekt och tillräcklig?

Vastaajien määrä: 1

61. Fritt formulerade kommentarer.

Vastaajien määrä: 1

- Konsekvensbeskrivningen är omfattande och väl gjord och tar upp såväl möjligheter som risker.

62. 22. Hur bedömer ni att reformen påverkar er bakgrundsorganisationers eller era medlemsorganisationers ställning?

Vastaajien määrä: 1

- Reformen betyder att kommunen måste söka sig en ny roll och att det måste skapas nya samarbetsformer med landskapen. Landskapen borde beakta samarbetet med kommunerna från början i större utsträckning än vad man gjort hittills. Det får inte bara bli fokus på "överlåtelse av rörelse" utan det måste också finnas ett strategiskt grepp om hur självstyrelsen för invånarna förverkligas på både landskapsnivå och kommunal nivå och vad självstyrelseformerna på lokal och regional nivå ska användas till.

63. 23. Övriga fritt formulerade kommentarer om utkastet till regeringsproposition.

Ei vastauksia.

64. 24. Specificerade förslag till lagändringar.

Vastaaajien määrä: 1

- Utgångspunkten i formuleringen av första momentet i 30 § Språket för direktvalstjänster måste vara att nationalspråken behandlas jämlikt. Vårt förslag är att det ska användas förslaget i utkastet 21.12.2016 (26 § Kaksikielisessä maakunnassa palvelut on tuotettava suomen ja ruotsin kielellä) eller att man utvecklar en analog formulering till 6 § i nuvarande hälso- och sjukvårdslag:
”6 § Enspråkiga kommuner och samkommuner för sjukvårdsdistrikt ska ordna hälso- och sjukvård på kommunens eller samkommunens språk. Tvåspråkiga kommuner och samkommuner som omfattar tvåspråkiga eller både finsk- och svenskspråkiga kommuner ska ordna hälso- och sjukvård på finska och svenska så att klienterna eller patienterna blir betjänade på det språk de väljer.”

Förslag till 30 § Språket för direktvalstjänster:

”Landskapen ska ordna social- och hälsovård på landskapets språk. Tvåspråkiga landskap som omfattar tvåspråkiga kommuner ska ordna social- och hälsovård på finska och svenska så att kunden blir betjänad på det språk den väljer. Producenten av direktvalstjänster ska på eget initiativ se till att enskilda personers språkliga rättigheter tillgodoses i praktiken.

Ett landskap kan dock på ansökan bevilja en producent av direktvalstjänster undantag från skyldigheten att producera tjänster på båda nationalspråken i en tvåspråkig kommun, om kunderna inom det område där verksamhetsstället är beläget på lika villkor har tillgång till andra verksamhetsställen för producenter av direktvalstjänster, så att kunderna kan få tjänster på sitt eget språk och utnyttja sin valfrihet.

Landskapet kan återkalla ett undantag som det beviljat en producent av direktvalstjänster, om förhållandena inom det område där verksamhetsstället är beläget efter det att undantaget beviljats förändras så, att kunderna inte har tillgång till direktvalstjänster på lika villkor på båda nationalspråken och så att kunden kan utnyttja sin valfrihet.”